

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 4.	Излази једанпут ме- сечно	Цена је листу на годину 2 ф. или 5 дин.	Година II.
--------	------------------------------	--	---------------

ЧЕСТИТА СВИЈЕМ СРПСКИМ ПЧЕЛАРИМА

НОВА ГОДИНА.

УРЕДНИЦИ.

Шта имамо од пчела.

Кад промислиш, баш је красан,
Баш је диван пчелин дар;
Ено восак, воштаница
Приноси се пред олтар.

А од меда ништа слађе,
Здрава храна, па и лек;
Ко га кӯса умерено,
Продужује себи век.

Ал' ја могу скинут' с ума
И тај восак и тај мед,
И тад пчелин наук блиста
У две речи: *рад и ред.*

Чика Змајова.

Стеван Коњовић.

Српски нар. учитељ и књижевник.

Престало је доба првобитности. Настао је век науке, испитивања и напретка на свима пољима човечјег рада. Ко поступа у корак са временом, ко се у свом раду

служи резултатима, које је наука пронашла за добре, корисне и истините, тај напредује, а ко ни главе не обрће на глас науке, разума и искуства, него се као пијан плота држи старих, пре-

потопских навика и начина у својој радњи, тај мора заостајати и полагао у натраг ићи и најзад пропасти. У борби за живот пригушиће га спремнији и јачи. Што важи за појединца, то важи и за читаве народе. Народ, који или неће или нема прилике да се користи научним истинама, ако је окружен окретнијим и вичнијим народима, мора материјално пропадати, осиромашавати. Сиротиња је и Богу тешка, а једном народу не треба већег зла него кад се немаштина у њему почне ширити у већем размеру. Тада је он равнодушан према образу народном и милом огњишту свом, тада је плодно земљиште за социјализам, верско однадништво и друге незгоде. Истина да узроци имовном пропадању једнога народа и јесу и могу бити разни. Но нико неће порећи, да је један од главнијих узрока тому и то, кад народ неће да прима обавести, или нема кога, да га упути у оном раду, којим прибавља себи хлеб насушни. У низу оних, који су се трудили с пером у руци, да наш народ напусте у што рационалнијем раду, да му покажу и друге изворе зараде, да му осладе и друге гране пољске привреде, а све зарад среће и благостања његова, сусрећемо се са именом *Стевана Коњовића*, с једним од највреднијих и најплоднијих делача око тога посла. Овим редима хоћемо да се сетимо а и друге подсетимо на овог рано преминулог раденика на пољу књижевности српске.

Стеван Коњовић родио се у Сомбору 28. фебруара 1857. год. од оца Јована Коњовића прво ђакона, а потом пароха сомборског и матере Екатарине Петровић. Четири разреда основне школе свршио је у Сомбору. Прва два разреда гимназијска изучио је у сомборској градској гимназији, а трећи разред, пошто се гимназија затворила, положио је у Новом Саду у српској гимназији. Четврти разред свршио је опет у гимназији сомборској, када је на ново отворена као државни завод. Дошав у сукоб са професором једним католичким распопом остави пред Божић пети разред и упише се у учитељску школу сомборску, коју је 1876. год. положио са одличним успехом и добио диплому учитељску. Стеван Коњовић је од мале малоће био ванредно вредан и кроз све школе одличан ђак. Он се напореда са учитељском школом спремао код куће за пети гимназијски разред, који је као приправник у другој години с успехом положио и још к томе као син родитеља танкога имућа, који су сем њега на бризи својој имали још троје деце, давао је часове по отме-

нијим српским и мађарским кућама, те себе одевао и школске књиге набављао. Колико је био цењен као ваљан и спреман ђак, нека посведочи то, што је из трећег разреда учитељске школе постављен за заменика једном оболелом учитељу народном. Године 1876. августа буде изабран за народног учитеља од сомборске општине. Као учитељ уписао се у шести разред гимназије овдашње и кад год је имао времена похађао је предавања у гимназији. У њему се зажегла жеља, да сврши гимназију те да се ода на више науке, али му не би суђено да постигне, за чим је тежио. Немиле околности у животу за навек га свратиле са тога пута. Кроз две школске године 1886/7 и 1887/8 био је супленат мађарског језика у учитељској школи сомборској, а од 1888. год. именован је за учитеља вртарства и пчеларства у истом заводу, и на том месту је остао до смрти. На књижевном пољу је почео делати како је постао учитељем. Ја имам записак свих радова Стевана Коњовића. Из њега се види, да је он веома много писао и да се јављао са својим саставима у многим нашим листовима, као у „Српској Зори“, „Невену“, „Јавору“, „Голубу“, „Просвети“, „Учитељу“, „Школском листу“, „Пчели“, „Тежаку“ и др. А са његовим радовима сусретамо се и по календарима у „Орлу“, „Требевићу“ и др. На привредној струци почео је радити као пчелар. Кад се покренуо орган „Пчела“ да у нашем народу шири Ђерзонова начела, разумно пчеларење, Стеван Коњовић се ухватио у коло оних људи, који су се окупили око професора Јована Живановића, коловође и душе тога покрета, и чланцима као сараденик „Пчеле“ помагао је у том послу. Био је једно време одушевљен пчелар. Проучио је кроз Ђерзона, Берленша, Датеја и Гравенхорста, прве немачке пчеларе. Као практичар био је приврженик Гравенхорстовој сламној кошници, која својим добрим особинама доста наличи на Американку, те је после ње најудеснија за пчеларење. Ову је кошницу мало предругојачио према нашим приликама. Сем тога он има својих заслуга око ширења умног пчеларства са катедре као учитељ пчеларства у учитељској школи. Сва колена ђачка, која су се за време његова учитељевања у учитељској школи учила, сећаће се Стевана Коњовића као ученог и одушевљеног предавача из пчеларства. Разма тога расправљао је питања из свих грана пољске привреде и пружао здраве поуке хотећи народу омити користан рад и на њиви и у кући и у

винограду и у врту, но од свега најмилији му беше воћарство. Набавио је и проучио најбоље, најновије и најврсније списе немачких помолога. Као вртар и воћар био је извртан. Ако си прешао праг куће његове, могао си се на мах уверити по племенитим и лепим воћкама, по разноврсној лози, и по красним свакојаким ружама, најмилијем цвећу његову, да ту стоји вешт и вредан вртар. Он је своје двориште претворио у красан и уређен врт. Све је својом руком засадио и потхранио. Стеван Коњовић је био неуморан, вредан као кртица. Он је стизао свугде и за свашта, и у школи и у врту и на приватне часове и да ради на листу своје и да врши перовоћке дужности у месном школском одбору. Он је био страстан воћар. Ако је чуо да у чијем врту или винограду има благородније воћке, потрудио би се донде и донео са ње летораст, те оплеменио своју дивљаку. Он је лети са сунцем устајао и ишао у општинску башту, — која му је уступљена као голо земљиште, које је он према скромним средствима лепо уредио и о свом трошку засадио, — и сит се тамо нарадио до школе каламећи воће и руже. Но украћена му је радост, да се заслади плодом тих сађеница, око којих је толико руке савијао.

Радови Стевана Коњовића су растурени по разним листовима. Од њега имамо ова дела штампана: „*Воћарство*“ за своје ученике на српској учитељској школи и за народ по разним изворима написао Стеван Коњовић. Пишчево издање. У сомбору 1889. г. Ово је дело препоручено од школског Савета у Ср. Карловцима. Друго издање ове књиге изашло је после три године, а то беше знак, да је ова работа његова лепо примљена у народу. Даље „*Ружа*“, о постанку и подизању и неговању њену и избору варијетета ради домаће вртарске потребе. Нови Сад 1890. г. Ово је дело „Српска Матица“ наградом удостојила из задужбине Петра Коњовића и издала у библиотеку за народ. „*Повртарство*“ (куњска башта) за школу и народ у Новом Саду. 1890. год. Излазе Луке Јоцића, књижара. Године 1890. покренуо је „*Домаћи Лист*“, који је под његовим уредништвом и издавалаштвом четири године по два пут у месецу излазио са бираном и језгровитом садржином. У њему је свој сталан ступац имало воћарство, виноградарство и пчеларство. На том листу је једно време готово све сам радио не имајући ни с које стране помоћи. Ми се нећемо упуштати у

оцену рада Стевана Коњовића, јер нисмо на то позвани, но да је тај рад имао вредности, потврђује то, што су уредници свих оних листова, којима је он сарадник био радо примали његове чланке и износили их на јавност, те нећемо претерати ако кажемо, да је Стеван Коњовић био један од најученијих учитеља српских, вешт и окретан на перу, неуморан и плодан привредник и посленик на пољу књижевности српске. Умро је 2. августа 1894. год. Смрт га нашла и омела у најбољим годинама, када се највећма закукао, да ради и да пише. Овај син српскога народа заслужио је у пуној мери да му име светли у поменику саслужних синова његових. А од мене нека су ове врсте у месту венца свежа цвећа на гроб овом рано преминулом трудбенику око књиге и просвете српске.

У Сомбору новембра 1897.

Милутин Гавриловић.

О вјештачким ројевима.

2.

Нема и не може имати сваки пчелар два пчелињака, зато ћемо овдје казати како се праве ројеви вјештачки на једном пчелињаку. Узми празну американку и донеси до пуне американке. Из те пуне американке ухвати матицу и метни је заједно са пчелама и оквиром, на којем је нађеш, у празну американку. У ту празну американку метнућеш из пуне американке пуп сат с медом и стрешћеш из ње половину пчела у празну американку. Такође метнућеш оквира с празним саћем и с почецима онолико, колико је потребно према величини роја. Тада ћеш заклопити кошницу и помаћи ћеш маторку за половину њезина мјеста на десно, а на половину тога мјеста метнућеш вјештачки рој. Пчеле радилице, које излијећу на пашу, навикнуће се једне на маторку, а друге на вјештачки рој. Маторка, којој смо узели матицу и додали вјештачком роју, извешће себи сама матицу, јер има у њој и јаја и младих улева пчелињих. Како треба поступати са том маторком док не добије матице, казали смо у пређашњем броју код првога начина како се праве вјештачки ројеви. Ово је пак други начин како праве рацијонални пчелари вјештачке ројеве. А сад запамти и ова златна зрнца:

1. Ако ти оваки вјештачки рој или на који други начин начињени вјештачки рој није исплао сасвијем за руком него је слаб изашао, а ти ћеш тако слаб рој потпомоћи додавањем пчела младих из других американки и саћем са поклопљеним леглом и твој ће рој бити за кратко вријеме јак. Знај — као што је казао пастор Клајне — да је вјештачко ројење најглавнија тачка у рационалном пчеларењу и из руке рационалнога пчелара мора испасти добро сваки вјештачки рој.

2. Сваки мора пчеларење удесити по одређеном плану — каже Берзон-и пчеларење у правом смислу може се водити само, гдје се вјештачки роји. Прављење вјештачких ројева концем маја и спајање слабица у јесен јесу двије најглавније тачке у рационалном пчеларењу.

3. Вјештачки рој можеш увијек јачим начинити него што је природан, јер ти стоји све у власти. Можеш му додати меда, можеш му додати пчела колико хоћеш, можеш му дати најплоднију матицу, ријечју можеш га тако јака и добра начинити, какав се само може замислити вјештачки рој.

4. Кад правиш вјештачки ројеве гледај да у њима има свега онога што има и у природном роју. То сам ја казао у 8. број „Српскога Пчелара“ од лањске године. У природном роју имају младе и маторе пчеле, па тако треба да има и у вјештачком. Осим тога природан рој гради саће, зато додај и вјештачком роју почетке да може градити саће. Берзон каже да су пчеле вредније, које граде саће, а то је могао опазити и сваки пчелар, који с пажњом и љубављу ради око својих пчела.

5. Наређај оквире са саћем у вјештачком роју тако како је и у природном, особито ако правиш вјештачки рој на лет, као што је казано у 8. броју „Српскога Пчелара“ од лањске године, јер тако вјештачки рој најбоље одговара природном. У природном роју изгледа саће овако: т. ј. средњи сат најдужи, па онда до њега с једне и друге стране краћи, до овијех с једне и друге још краћи и т. д. Али нека су вјештачком роју на лет почеци од саћа што мањи, јер природан рој треба да гради саће. Рој сагради тако исто брзо ново саће колико му треба да читаво саће, које му се дода, ишчисти и за потребу да му је добро, зато је боље да гради рој сам саће, јер је онда и вреднији.

Глав. уредник.

О црквеним свећама у Русији.

Више пута смо чули из вештог пера главног уредника овог листа, каквих је димензија имало у стара времена пчеларство у српским крајевима. Тада је цветало пчеларство поглавито с тог разлога, што му је и државна и црквена власт ишла на руку. Богу се приносиле на жртву свеће од чистог воска пчелињег, па се восак тражио, и пчеларство беше чврсто привезано за цркву. Данас није тако код нас, али даће Бог, па ће се опет воску прокрчити пут у цркву. Већ се и код нас почиње будити свест, да не треба да палимо у цркви друге воскове осим пчелинога, јер они кваре и црквени живопис и шкоде здрављу. Чист восак мирише, па и дим је његов друкчији него код других воскова. А Богу је милија жртва од чистог воска, него дебеле свећа од минералног, биљног и животињског воска, јер је заповеђено, да се пали чисти восак пчелињи, а све друго (осим уља за кандила) противи се наредби у 3. апостолском правилу, где се каже, да се забрањује узимати све друго, што се противи установи господњој о жртви.

Православна Русија нам предњачи и у том погледу. Тамо је заповеђено и строго се нази на вршење те заповести: да се у цркви смеју палити само свеће од чистог воска. Те се свеће са својом спољашношћу разликују од других нецрквених свећа, а ударене су велике новчане казне на фабриканте црквених свећа од нечистог воска.

Ми ћемо изнети читаоцима „Срп. Пчелара“ најновије наредбе руске државне (споразумне са црквеном) власти, које данас важе у Русији у погледу црквених свећа.

14. маја 1890. год. потврдио је руски цар овај предлог Државног Савета, поднесен му поводом претставке св. синодског оберпрокурора :

У допуну и измену досадањих закона установљава се : 1. Црквене свеће имају се правити од чистог пчелињег воска. 2. Лифровање из творница и продаја црквених свећа у велико не сме бити друкчија, него у неначетим, запечаћеним завежљајима (паклама), а сваки завежљај мора имати најмању тежину од 20 фунти, са етикетом творнице, у којој су прављене и са ознаком на завоју „црквене воштанице“. 3. Трговина у малом (продаја на комад) с црквеним свећама не дозвољава се ником, осим цр-

квама, надаље складиштима и дућанима, који стоје под надзором духовне власти. 4. Не смеју се правити од нечистог воска свеће за црквену потребу. Кад се праве такве свеће за домаћу потребу — мора их ићи више од 8 комада у фунту — морају се разликовати од црквених свећа по спољашњем изгледу и по боји стењка. 5. Који праве, држе за продају или продају свеће, направљене из чистог пчелињег воска, којих иде више од 8 комада у фунту, које су једнаке по спољашњем изгледу и боји стењка са свећама црквеним, у колико не подлеже строжијој казни по тачки 173. казненог закона, казниће се: новчаном глобом, највише са 300 рубаља у корист духовне власти и конфискацијом свећа, направљених против прописа, које се стављају на расположење епархијској власти. 6. За нарушење правила о лифровању црквених свећа из творница и продаји на велико подвргавају се кривци: новчаној глоби у корист духовне власти, највише до 100 рубаља. 7. Лица, која немају права, а продају црквене свеће на комад, подлеже: новчаној глоби, највише до 100 рубаља у корист духовне власти и конфискацији свих у њих нађених црквених свећа, које се стављају на расположење епархијској власти.

То је садржај наредбе Државног Савета од 1890. год. А 27. маја 1891. год. потврђен је овај предлог Државног Савета.

I. Нарушење правила о прављењу, држању и продаји црквених воштаница суди се по установама, које се садрже у законима императора Александра II. редом, одређеним у дотичним законима за нарушење установа казнене области, с обзиром на ова правила: 1. Полиција је дужна, да пронађе кривца, да састави записник о пронађеној повреди закона, да задржи конфисковане свеће и да извести о судском поступку духовну конзисторију, или грузино-имеретинску контору св. Синода. 2. Престут суди судија — миритељ (мировой судья — Friedensrichter), ако глобарина и цена конфискованих свећа, свако за се, не прелази 300 рубаља. 3. Акта судске истраге остављају се духовним конзисторијама и грузино-имеретинској контори св. Синода. 4. Ако кривац има и других преступа, новчана глоба за нарушење правила о прављењу држању и продавању црквених воштаница мора се ипак подмирити, без обзира, да ли је он другим казнама кажњен за друге преступе. II. По местима, у којима је уведена компетенција покрајинских градских начел-

ника, преступи против правила о прављењу, држању и продаји црквених воштаних свећа, у случају, ако глобарина и цена конфискованих свећа, свако за се, не превишава своту од 300 рубаља, потпадају под суд покрајинских начелника, или градских судија, по оном реду, који је одређен за преступе против закона казнене области, с обзиром на изложене тачке под 1. 2. и 4. преднаведене уредбе (I.) III. Преступи против дозвољене трговине са црквеним воштаницама, који су учињени до публикације закона од 14. маја 1890. год. о прављењу, држању и продаји црквених воштаница, ослобађају се од овог поступка — за њих важи закон од 28. августа 1808. године.

Тако државни закони. А св. Синод руске цркве узео је у своје руке, да одреди, како ће се црквене свеће по спољашности разликовати од нецрквених, да би се на тај начин могла водити успешна борба са фалзификатима и незаконитом трговином са црквеним свећама, а уједно, да тим даде сигуран начин свим члановима цркве, полицији и световном суду, по ком ће моћи на први поглед разликовати црквене свеће од нецрквених. По споразуму синодалног обер-прокурора са министром финансија наређено је 15. јануара 1893. год., да се публикују заједно с наведеним законима ове установе: 1. Дужина црквене свеће је шест пута толика, колики је обим хоризонталног пресека у свеће. 2. Црквена свећа има бео стењак са црквеним ковцем. Уз то и оне свеће, које имају белеге и под 1. и под 2., као и оне, које имају ма један само од та два знака, признају се за црквене свеће, а у тачки 1. показани одношај дебљине црквене свеће према њеној дужини не односи се на оне свеће, које имају нарочити богослужбени значај и које се не употребљавају за домаћу потребу, као н. пр. што су свеће, облепљене разним украсима и пасхалне свеће.

Држимо, да ће сваког српског пчелара интересовати ове целесходне установе у руској држави, а особито српске свећенике — пчеларе. Тим је отворен пут ширењу пчеларства у Русији, а особито иду те наредбе у прилог пчеларству са простим кошницама.

Дао Бог, да се и код нас скоро почне на овом пољу радити, јер би то било заиста и на корист нашег пчеларства и цркве и здравља.

Дописи „Српском Пчелару“

Нови Пављани.

Њеки пријатељ срп. напретка био је добар, па је јавно у 2. бр. „Земљор. Пријатеља“, да је код нас основана земљор. задруга са занимањем пчеларскијем. Томе честитоме пријатељу прикрала се једна погрјешка, која нас је веома рђаво оцртала и као задругаре и као пчеларе. У тој биљешци вели се, да ће наша задруга, кад јој се пчеларски посао разграна, плаћати једног вјешта човјека, који ће водити бригу о задружном пчелињаку. Но исту биљешку прештампа и поштовани „Српски Пчелар“, те нам по дужности својој и савјета даје, којег би по погрјешци горње биљешке заиста и заслужили. Али, да не би та љага и остала на нама, слободни смо саопћити поштованијем читаоцима овога листа ово:

Још прије, него смо сазнали за споменуту биљешку, приредили смо чланчић о својој пчеларској задрузи, који је изашао у 3. бр. „Земљор. Пријатеља“. Овијем чланком разувјерили смо читаоце „Земљор. Пријатеља“ о горњој погрјешци. Али, како је иста биљешка ушла и у „Срп. Пчелар“, којег сваки читалац неће можда доћи до „Земљор. Пријатеља“, слободни смо и овдје изјавити у своју одбрану, да нијесмо ни помишљали на најамника, него да канимо сами пчеларити, и то по реду, сваке седмице биће други задругар редар у задружном пчелињаку. Па и на оно смо помишљали, што нам поштовани „Срп. Пчелар“ савјетује, а ево како. Наши задругари сад тек први пут чују име „американка“ и слушају теорију пчеларства. Зато, кад задругари и проуче теорију пчеларства, а по нешто се и упуते у пракси, ипак неће бити толико окретни, да већ — можда — друге године узмогу радити са 80—100 кошница, те ће с тога сваки бити под надзором свога садањег учитеља, а то тијем лакше, што ће задружни пчелињак бити у његову врту. Па ни њих двојица неће бити сами у задружном пчелињаку, јер ће ејегурно и остали задругари веома радо проводити у нашем пчелињаку сву доколицу обилазећи своје вриједне посленике. Толико смо били дужни изнијети на јавност ради свога оправдања.

Кад смо већ код пера, дужност нам је одазвати се и по-

живу поштованог уредника листа овога, те ћемо у једно да опцртамо и стање пчеларства у овоме крају.

О пчеларству у овоме крају нема се скоро шта ни говорити, јер је пчеларство овдје тако занемарено, да га скоро и нема. У нашем селу држе само два сељака пчеле, и то сада преко зиме имају обадвојица тек њекијех 8 кошница. Цијела пак парохија наша, која броји око 280 кућа православнијех са 1500 душа уз још половицу толико кућа и душа нијех народности, тешко да има 70—30 кошница обичнијех. А како је овдје тако је по прилици и у околини ове парохије.

Узрок тако слабоме напретку пчеларства овдје навађа на род слабу пашу. Као пчеларе занимало нас је то питање, те смо испитујући дошли до резултата, да су ово њеколико заднијех година кошничари заиста имали велике штете, као што ћемо видјети; али ипак не стоји то, да је пчеларство ради горњега навода скоро сасвијем пропало; јер и поред тијех навода ипак би и данас могла свака кућа имати по десетак кошница и са успјехом пчеларити, па још кад би американке држала.

Прави ће узрок бити у томе, 1. што народ има само плетаре звонолике, које у слабој год. мало користи дају; 2. што у плетарама не може човјек да помогне вриједној пчели, па некада ни онолико неће да јој пружи своје помоћи, колико би знао и могао, а то бива баш у рђавој години, кад му пчелице ништа не доносе, а кад би највише требале пчеларева помоћи и 3.) што пчела ради немара пчеларева у борби за опстанак често пута пода се свом јачему непријатељу, којијех она има доста, а највећи јој је каткада сам народ и то прво, што не зна и неће да јој помогне, кад помоћи треба, друго, што не зна, како би у плетарама дошао до меда, ако пчеле не потуши и треће што је народ свуда осиромашно, па ради тога не може да ишчека, да му се пчеле већма размноже; већ гледа, како ће чим више и што бољијех кошница да прода, како би до више гроша дошао, а најслабије 2—3 остави за сјеме. По томе је сасвијем природно, да те слабице не могу бити берићетне, а по некад — шта више — преко зиме и да угину. И тако ни од оно мало сјемемена често пута не остане за прољеће ништа. А кад му се једаред тако пчеле затру, онда вели, да нема среће у њима, па ни не настоји више, да их запати.

Све то, а особито ово пошљедње, рекли би да је узрок опадању пчеларства код нас и у околини нашој.

А сада ћемо покушати, да опишемо пашу пчелињу код нас. Одмах с прољећа имамо доста цвијета са јаблана и врбе. За тијем долази цвијег од разнога воћа, кога има свака кућа приличан број на своме добру. Баш код ове цватње могло се веома добро опазити, како је мален број пчела према изобиљу паше ове; јер више се могло на цвијету видети осова и стршљенова и другијех зарезника, него што се видјело пчела. У околини нашој има и лијеп број багрена, које би могле народу лијепу корист доносити, кад би имао пчела више. Гдје пак нема багрена, може их пчелар лако размножити, јер то дрво брзо расте тако, да од добре саднице за 4—5 год. има пчелар већ лијепу корист. Ми смо ово и учинили већ за наш будући кованлук у непоередној близини. У оближњој имовинској шуми има по њешто и липа, само жалимо, да имовна опћина уништава за пчеларе најкорисније дрво; али што ћемо кад га она због његове мекоће не убраја у грађевно дрво, те га оставља у шуми тек тамо, гдје испуњава празнину незасађену тврдијем дрвџом. Ово би имао бити један узрок опадању пчеларства код нас.

Уз горњу пашу има у нашој близини (2 км) комплексе од скоро 1000 јутара ливада и пашњака. Ту у првој трави има сваковрсна цвијета, а у другој трави је сама бијела дјетелина и дуњица. Те ливаде биле су прије пар година, рекли бисмо извор меда код нас. Но ево од неколико год., како и у другијем крајевима навалише поплаве, топи ријечица, што туду протиче, сваке године ту долину, па се ради тога трава измеђе у шаш, а тијем наноси силне штете пчеларима. Наде је пак, да неће овако дуго остати, јер живо ради и народ и имовна опћина крижевачка на томе, да се прочисти корито споменуте ријечице, чиме би се отклонио поводањ, а пчеларима опет боља будућност осванула. Ово би имао бити такође један узрок на-затку пчеларства. Но имамо ми још цвијета, који би нам могао до некле надокнадити тај губитак. Код нас сије народ, а особито досељеници, прилично дјетелине, а по пољима послије жетве има доста коњскога босиљка, па и другог разног цвијета има доста по пољима а особито крај путева на живицама, којијех је код нас скоро свуда мјесто плота; у кукурузима пак има у изобиљу цвијета од пасуља и мисирача.

Као пошљедња пчелиња паша јест код нас хељла. Хељде се код нас доста сије; но, кад би хтјели да се овијем цвијетом

потпуно окористимо, морали бисмо потпуно употребити праксу умнога пчеларења, морали бисмо се упустити у путовање, јер „на осовини роди мед“, вели Ј. Живановић. За ово пчеларско подuzeће пружа нам сјеверински крај лијепе згоде. Сјенерин лежи од нас 12 км. далеко. На сјеверинскоме пољу и у његовој непосредној околини сије народ до 100 јутара хељде, која много меда даје вриједноме пчелару. Престави си, драги читаоче, колики би број вриједнијех пчелица требао овдје, да ову силну пашу исцрпе. Кад би дакле цијела година изневјерила, може наш пчелар, ако је лијепо вријеме, сјегурно рачунати на ову обилну пашу, које нема сваки пчелар у другијем крајевима, а која би му могла квантитетом замијенити мирисну липу. Дадне ли Бог нашој задрузи среће и благослова, покушаћемо употребити овај дар Божји, а надамо се, да се нећемо кајати. Но овакову пашу може си сваки пчелар створити у маломе за пепомогање својијех кошница.

За сада нека је толико знано поштованијем читаоцима, а у будуће ћемо редовно јављати сваки знатнији напредак пчеларске задруге наше.*)

Задругари.

Књижевност.

— Поводом наше молбе на високу кр. хрв. далм. владу за откуп и препоруку „Српскога Пчелара“ школама и поводом отписа на исту молбу од високе владе доноси „Србобран“ у бројевима 135., 136., 138., 139., 140., и 142. чланке са натписом: „*Како се подиже рационално пчеларство у Троједници?*“ а са мотом: „*Summum juss summa saepe iniqua*“. Ова расправа је подељена у шест одељака и то I. Земаљска влада и „Српски пчелар“. — Господарски одјел земаљске владе не зна ко је пчелар Јован Живановић. II. Ко је тај „незнани“ уредик „Српскога Пчелара“ Јован Живановић. III. Земаљска влада и „Hrvatska Pčela“. IV. Економија „Hrvatske Pčele“. V. „Hrvatska Pčela“ и истина. — Путујући учитељ за пчеларство. VI. Врста „Хрватске Пчеле“, хрватски пчеларски називи и пчелари — не зазирајте од српскога имена. — У тим чланцима износи писац заслуге нашег гл. уредника за опће пчеларство у Троједници и не-

*) По овом опису паша је за пчеле у овом крају врло добра и задругари ће без сваке сумње имати велике користи од својих пчела ако се само буду држали упутства својега честитогa пароха и ваљаногa пчелара госп. М. П. Соларића.
Гл. уредник.

успех хрватских пчелара и налази да је учињена неправда „Српском Пчелару“ што се није више поклонило пажње према њему док се неуспех неких хрватских пчелара издашно награђује.

— Добили смо **Правила** српског пчеларског друштва у краљевини Србији. О овом друштву смо већ напоменули у нашем листу а и у овом броју о њему напомињемо.

— Пољопривредни календар за просту 1898 годину, издање српског пољопривредног друштва уредио А. М. Секулић. Година XVI. У Београду државна штампарија краљевине Србије 1897.

П а б и р ц и

Високославни школски савет у последњим својим седницама као што смо извештени препоручио је свима општинама и народним школама да се претплате на „Српскога Пчелара“. У броју што долази донећемо и службену одлуку.

— Ономад сам читао у „Пешти Хирлану“ (од 6. (18.) нов. 1897. бр. 319.) ово интересно саопштење: „Руски лекар др. Теодоров, који се недавно вратио из Абисиније, казује једну интересантну ствар о краљу Менелику, који је своју оштроумност већ у више прилика доказао. У Абисинији су гујавице (црвене гљисте) врло распрострањене и једва да има човека у тој земљи, који барем једаред у животу није патио од њих. Против те распрострањене болести тражили су лека, те га најпосле и нађоше у соку биљке назване „кусо“, коју Абисинци с великим успехом употребљавају против гујавица, само што тај лек, који се на ште срце узима, проузрочава повраћање и пролив. Менелик је дуго душао главу како би олакшао те муке својим поданицима и зашта он је дао знака своје велике интелигентности, када му је наишла мисао, да, ако је лековито средство у соку биљкином, мора га бити и у оном меду, који пчеле с цветова скупљају. Менелик је данас дао засадити велики кошар земље с биљком „кусо“, а у њену непосредну близину понамештао је пчелињаке. После, кад су пчеле саће испуниле, учинио је покушај, и мед од биљке „кусо“ показао се извршним средством против гујавица, а међутим при употреби не показују се предпоменуте непријатне појаве“.

У Шумберку, 13 (25.) нов. 1897.

Јереј Јован Б. Милић, парох.

— **Српско пчеларско друштво.** Српски пчелари држали су у Београду 31. октобра прошле године други збор. На том збору било је преко 130 пчелара и прочитана су правила и с малим изјенама и примљена. За председника у управном одбору изабран је г. Аца Живановић. Правила су поднесена г. министру на потврду. Друштво издаваће и пчеларски лист „Пчелар“ којем ће бити уредник Алекса М. Живановић. Листу је цијена 2 фор. Желимо друштву сваки напредак.

— Седми мај 1896. године спомињаће се у историји пчеларства угарскога, јер тога дана походило је Његово Величанство наш краљ Фрања Јосиф I. миленијску изложбу у Будим-Пешти. Том приликом почастовало је Његово Величанство својом посјетом и групу пчеларску. Министар пољске привреде представио је Његову Величанству потпредседника угарскога пчеларскога друштва Вамошија. Његовоће Величанство потпредседнику рећи: „Изложба је пчеларска особито лијена“. Потпредседник је на то одговорио: „Ми смо се трудили и тежили, Ваше Величанство, да изложба што љепше испадне и да буде вјерна и достојна слика угарскога пчеларства“. „А јесу ли уопће пчелари у цијелој земљи учествовали при излагању“ — питаше краљ. „Јест, Ваше Величанство, из цијеле Угарске шиљани су предмети пчеларски за изложбу“ — одговори потпредседник. „Имали много пчелара у земљи?“ „У цијелој земљи има око 25.000 пчелара, а друштво пчеларско има 2000 чланова“. „То је врло лијеп број, ту се много и продуцира?“ „Скоро за милијон форинти продуката се извезе, а за милијон форинти потроши се у земљи“. То је врло лијеп напредак. У осталом изложба је врло лијена. Хвала лијено“.

— Њеки богаташ руски начинио је прошле године лађу дугачку 70 метара. У њу је смјестио разноврсне кошнице справе и препарате од непријатеља пчелњих. На лађи је начинио и врт и између цвијећа поређао је кошнице разноврсне. Шест је кошница било са живим пчелама. Та је лађа пловила ноћу ријеком Москвом и Оком, а дању је стајала поред које вароши или села, те је свијет бесплатно пуштан у њу да гледи изложене ствари и да се упозна са пчелом и пчеларством. Та је лађа стајала код шест вароши и двадесет села. Гдје је год стајала, свијет је врвио у њу, а одређени пчелари у њој тумачили су свијету како се пчелари са Ђерзонком, отварају су и показивали кошнице, разноврсне справе и све што је било изложено у лађи. То је заиста похвале достојно.

Претплату за Србију прима Пчеларско-вођарска задруга у Београду.

Рукописи се не враћају.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Претплата, огласи, рекламирање, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају. —

Штампа Српске Манастирске Штампарнице.